

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Лариса Соколів, 1982 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2004 році Одеський державний аграрний університет за спеціальністю «землепорядкування та кадастр» та отримала кваліфікацію інженер-землепорядник, у 2011 році - Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «державне управління» та отримала кваліфікацію магістр державного управління, у 2014 році - Національну академію внутрішніх справ за спеціальністю «бакалавр права» та отримала кваліфікацію правознавство, працює на посаді Начальника Управління обласної ради з майнових відносин, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Публічне управління та адміністрування».

Разова спеціалізована вчена рада, створена наказом Національного університету «Одеська політехніка» від «30» вересня 2024 р. № 57:

Голови разової спеціалізованої вченої ради

Людмила Приходченко, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»,

Рецензентів

Сергей Саханенко, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»

Ірина Матвєєнко, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»

Офіційних опонентів

Мирослав Криштанович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»,

Катерина Мануїлова, доктор наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного управління Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

на засіданні «09» листопада 2024 року прийняла рішення про присудження

ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» Ларисі СОКОЛІК на підставі публічного захисту дисертації «Теоретичні та організаційні чинники використання crowd-технологій в місцевому самоврядуванні» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Дисертацію виконано у Національному університеті «Одеська політехніка», Міністерство освіти в науки України, м. Одеса.

Науковий керівник Наталія Піроженко, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, характеризується науковим змістом результатів роботи, логічною структурованістю тексту, актуальністю тематики роботи, належним рівнем обґрунтуванням наукових результатів, висновків та пропозицій. Дисертаційне дослідження Лариси СОКОЛІК вирішує важливе завдання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» - обґрунтовані концептуальні підходи та практичні методики щодо застосування crowd-технологій в діяльності органів місцевого самоврядування, комунальних підприємствах, установах, організаціях.

Дисертація виконана державною мовою.

Оформлення дисертації виконано згідно з чинними вимогами Міністерства освіти та науки України та вимогами освітньої-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» Національного університету «Одеська Політехніка».

За темою дослідження опубліковано 14 наукових праць, у тому числі 6 статей – у наукових фахових виданнях України, 2 статті за кордоном у наукових виданнях, що наукометриється базою Scopus:

1. Kryshchanovych S., Kornieieva T., Malinovska O., Sokolik L., Bortnikova M. SMART management of sustainable development of the region in the context of globalization. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2022. Vol. 17, No. 6, pp. 1765-1772. DOI: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170610> (Scopus indexing).
2. Nikonenko, U., Shtets, T., Kalinin, A., Dorosh, I., Sokolik, I. (2022). Assessing the policy of attracting investments in the main sectors of the economy in the context of introducing aspects of industry 4.0. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 17, No. 2, pp. 497-505. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.170214> (Scopus indexing).

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти та офіційні опоненти) та висловили зауваження:

1. Людмила ПРИХОДЧЕНКО, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики

Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка».

Без зауважень.

- Сергей САХАНЄНКО, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та регіоналістики Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка». Відмітив високий рівень дисертаційного дослідження, актуальність обраної теми, наукову новизну одержаних результатів, які мають суттєве значення для галузі науки «Публічне управління та адміністрування», наголосив на актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження здобувачки. Відзначив, що робота є самостійним науковим дослідженням та відповідає вимогам, які ставляться до такого виду робіт.

В межах дискусії висловився щодо раніше висловлених зауважень:

- Зокрема, як здається, авторка підходить до всіх органів місцевого самоврядування як до єдиного організаційного механізму. Проте, в структурі органів місцевого самоврядування є органи, що діють на рівні безпосередньо територіальних громад, а є органи спільної компетенції територіальних громад, що володіють різним обсягом повноважень, організаційними можливостями, фінансовими ресурсами, а від так й спроможністю запроваджувати краудтехнології.

- Крім цього, авторка не використала методологічні можливості в аспекті дослідження Європейської Хартії місцевого самоврядування та особливо Додаткового протоколу до Європейської Хартії місцевого самоврядування про участь громадян у здійсненні місцевого самоврядування. Взагалі можна було б порадити автору в якості джерела дослідження використати численні резолюції, рекомендації, висновки Конгресу місцевих та регіональних влад, а також Постійної Конференції неурядових організацій Ради Європи, значна частина з яких стосується проблем залучення громадян до врядування.

- Досить цікавий розділ в дисертації присвячений можливостям застосування краудтехнологій в умовах воєнного стану, але, як здається, цей матеріал здебільше спирається на досвід органів державного управління та громадських інститутів, а ніж на практику органів місцевого самоврядування.

- Можливо, хоча це б призвело до значного збільшення обсягу дисертації, у додатках треба було б викласти деякі первинні джерела, зокрема матеріали кодування інтерв'ю та опитувань, описову статистику, що б дозволило при необхідності перевірити результати, які встановлені здобувачем.

Проте дані зауваження носять, в основному, рекомендаційний характер та не впливають на високу оцінку роботи, що рецензується.

- Ірина МАТВЄЄНКО, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій

Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка». Позитивно оцінила та підтримала дослідження Соколік Л.О. Втім, зауважила, що:

1. Автору дисертаційного дослідження доцільно було б посилити емпіричну частину дослідження, оскільки деякі статистичні дані та соціологічні дослідження, що представлені у роботі є застарілими, та не в повній мірі відображають особливості застосування crowd-технологій в місцевому самоврядуванні в умовах війни та повоєнний період (стор. 91-2020 рік; стор. 99-100 – період 2016-2021 років; стор. 220-221 – дані 2012 року).

2. В актуальності дисертаційного дослідження зроблено наголос, що «одним із головних напрямів розвитку місцевого самоврядування також стає участь громадян у суспільному житті, у прийнятті та реалізації управлінських рішень» (стор. 17). У тексті дисертації відзначається авторський погляд на використання crowd-технологій в місцевому самоврядуванні в контексті колективної діяльності та взаємодії, зокрема: «колективна діяльність в мережі Інтернет» (стор. 2); «колективне здійснення влади» (стор. 37); «колективна, спільна практика участі в управлінні» (стор. 39); «самоорганізація ... колективного суб'єкту» (стор. 51); «ініціатор колективного процесу» (стор. 61); «колективний підхід» (стор. 68); «колективна дія» (стор. 155, 166). На нашу думку у розділі 3, слід було б посилити авторський погляд щодо методології колективної взаємодії в контексті застосування crowd-технологій задля вирішення завдань різного рівня складності. Це могло б знайти своє відображення в наданні авторського визначення «crowd-технологій в місцевому самоврядуванні в контексті колективної діяльності та взаємодії», визначенні структури колективної взаємодії, її методах, техніках, технологіях тощо.

3. У розділі 3.1.1. «Базові принципи та підходи до застосування crowd-технологій на рівні організацій», автором дисертаційного дослідження представлено типовий сценарій запровадження crowd-проекту в публічній організації та визначено зміст типового сценарію у розбивці за основними етапами (стор. 212-214). На нашу думку, слід було б більш детально розкрити зміст кожного із зазначених етапів та визначити потенційні ризики в умовах війни, представити напрями їх подолання. Це може стосуватися загрози безпеки даних, маніпуляції громадською думкою тощо. Crowd-технології мають великий потенціал для підтримки місцевих громад, але їх впровадження в умовах війни потребує особливої уваги до безпеки та перевірки інформації, що може бути враховано у стратегії зниження ризиків. Висловлені зауваження відтворюють творчий характер роботи, суттєво не впливаючи на загальну позитивну оцінку дослідження Л.О. Соколік та характеризують значну складність досліджуваної проблематики.

4. Мирослав КРИШТАНОВИЧ, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка». Відзначив високий рівень та достатню кількість публікацій у наукових виданнях, вказав на

актуальність дослідження, послідовність автора у викладенні теоретичного матеріалу, високий рівень обґрунтування висновків дисертаційного дослідження. Тема роботи, мета і завдання сформульовані коректно, науково обґрунтовано та виважено.

Оцінююче в цілому позитивне представлено дисертаційне дослідження, вказав на окремі дискусійні положення дисертації та висловив такі зауваження та пропозиції:

У вступі (ст.18) автор описує «Стикаючись із такими викликами, як пандемія, широкомасштабне російське вторгнення». Правильним є термін "повномасштабне вторгнення". Він закріплений в офіційних документах і використовується в медіа, зокрема в контексті військових дій. Варто було б це змінити.

У вступі (ст.24) автор описує «методи аналізу наукової літератури». На нашу думку краще і зрозуміліше було б написати літературний огляд або контент-аналіз наукової літератури.

У п. 1.1 (ст.31) Новий публічний менеджмент "NPM визначає економію та ефективність повністю з погляду задоволення потреб споживачів." На нашу думку краще і зрозуміліше було б викласти природніше з конкретними прикладами або поясненнями, як це впливає на публічне управління.

У п. 2.2.1 (ст.150) який має назву "Crowd-технології у координатах публічної влади, публічного управління та адміністрування". Фраза містить дещо незрозумілий термін "координатах", мабуть це опечатка, яка може бути неоднозначним чи вимагати уточнення для читачів.

У п.3.1. (ст.205) "Публічний менеджмент також включає аспекти управління людськими ресурсами, розробку стратегій, оцінку результатів і управління змінами в публічних організаціях." На нашу думку цей опис є доволі загальним і не додає конкретики щодо зв'язку публічного менеджменту з crowd-технологіями.

Щодо рисунків і таблиць: рис.1.1. (ст.56). вставлений картинкою. Слід переробити вручну. Колірна гама поганої якості.

Рис.1.2 (ст.65) 1.3 (ст.68). Англійською мовою. Здобувачка захищається українською мовою, значить й рис. має бути також українською. Рис.1.6. (ст.97). Період в рисунку від 2015-2020. Це дуже застарілі дані, сьогодні 2024 дані варто оновити. Рис.1.7. (ст.100). Погана якість. Рис.3.2 (ст.221), 3.3 (ст.223). На основі яких джерел вони були побудовані? Чи сформовані автором. На нашу думку деякі рисунки є не чіткими, розмитими і незрозумілими.

У дисертаційній роботі присутні незначні стилістичні та граматичні помилки, що потребують уважної вичитки та усунення.

Проте, висловлені зауваження відтворюють творчий характер роботи, суттєво не впливаючи на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Лариси Соколів та характеризують значну складність досліджуваної проблематики.

5. Катерина МАНУІЛОВА, доктор наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного управління Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка. Відзначила, що наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації,

відповідають вимогам до такого виду досліджень. Надала високу оцінку дисертаційному дослідженню.

Наголошено на певних дискусійних положеннях і окремих зауваженнях:

1. На сторінці 88 авторка підкреслює, що «інформаційне суспільство відкриває можливості глобального зв'язку та взаємодії між людьми з різних країн і культур, що сприяє формуванню світового «crowd». Учасники можуть об'єднувати свої зусилля та знання для вирішення глобальних проблем, таких як боротьба з пандеміями, зміною клімату та іншими важливими завданнями. У цьому контексті доцільно поставити питання: «Чи є crowd-технології універсальним інструментом для вирішення глобальних проблем і які ризики виникають внаслідок надмірної залежності від цих технологій?».

2. У таблиці 1.5. «Бюджет участі (громадський бюджет)» в Україні наведено детальний аналіз та порівняння показників за 2020 та 2021 роки. Проте, у тексті дисертації не обговорюється, яким чином широкомасштабне вторгнення російської федерації вплинуло на механізм «Бюджету участі» в Україні. Чи були введені нові практики чи зміни у фінансуванні?

3. На сторінці 121 авторка зазначає, що «одним із інструментів залучення громадян до прийняття рішень з розвитком сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій є, власне, crowd-технології». Однак доцільно більш детально розглянути питання: «Яким чином можна інтегрувати crowd-технології у чинні механізми публічного управління в Україні, щоб уникнути дублювання функцій і забезпечити ефективну координацію між різними органами влади?»

4. На нашу думку, суттєвим науково-практичним внеском у досліджувану проблематику є авторська розробка «Система crowd-технологій» (п. 2.1.6.). Проте варто уточнити, які етичні питання виникають під час використання crowd-технологій у публічному управлінні, особливо в контексті залучення громадян до процесу прийняття рішень?

5. На сторінці 210 Соколік Л.О. у своєму аналізі базових принципів і підходів до застосування crowd-технологій на рівні організацій наводить слушну думку В'ячеслава Дзюндзюка, що «якщо державні службовці сприйматимуть себе як менеджери, а не просто адміністратори, їхнє ставлення до роботи зміниться. Вони почнуть більше дбати про досягнення результатів, а не лише про виконання вказівок, шукатимуть нетрадиційні та ефективні рішення для виникаючих проблем, замість суворого дотримання процедур. При цьому, увага до потреб та вимог клієнтів вийде на перший план». Однак авторка не уточнює, які конкретно функції державних службовців змінюються внаслідок впровадження crowd-технологій і яким чином це вплине на їхню професійну підготовку та розвиток.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,
«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Ларисі СОКОЛІК ступінь доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Людмила ПРИХОДЧЕНКО